

KAZALO

A	VPRAŠANJA IN NALOGE	11
I. del	Družbeni proces proizvodnje in družbeni proizvod	
I.	Problemi in vprašanja za razpravo	13
	Gospodarjenje in proizvodnja	13
	Organizacijska struktura sodobnega gospodarstva	14
	Družbeni proizvodni proces in družbeni proizvod	15
	Uporaba družbenega proizvoda	16
	Naturalna sestava družbenega proizvoda	18
	Družbenoekonomska struktura gospodarstva	19
	Nadaljnje oblike uporabe družbenega proizvoda	20
II.	Ali so trditve pravilne (p), napačne (n) ali pogojno pravilne (o)?	21
III.	Primeri tipičnih nalog (s postopki in rešitvami)	25
IV.	Primeri nalog	27
II. del	Kriteriji in organizacija gospodarskega odločanja	
I.	Problemi in vprašanja za razpravo	30
	Faktorji odločanja	30
	Učinkovitost proizvodnih faktorjev	31
	Zasebni in družbeni proizvod	32
	Organizacija gospodarskega odločanja	33
II.	Ali so trditve pravilne (p), napačne (n) ali pogojno pravilne (o)?	34
III.	Primeri tipičnih nalog (s postopki in rešitvami)	36
IV.	Primeri nalog	39
III. del	Menjava in potrošnja	
I.	Problemi in vprašanja za razpravo	42
	Uvodni pojmi	42

Ponudba in povpraševanje kot faktorja cene	42
Faktorji povpraševanja	44
Cene in čas	47
Čista konkurenca	48
Popolna konkurenca	49
Monopol	49
Omejena konkurenca	51
II. Ali so trditve pravilne (p), napačne (n) ali pogojno pravilne (o)?	52
III. Primeri tipičnih nalog (s postopki in rešitvami)	57
IV. Primeri nalog	63

IV. del Proizvodnja

I. Problemi in vprašanja za razpravo	69
Uvod	69
Splošna teorija proizvodnje	69
Optimalno izkoriščanje faktorjev	70
Optimalna tehnika	71
II. Ali so trditve pravilne (p), napačne (n) ali pogojno pravilne (o)?	72
III. Primeri tipičnih nalog (s postopki in rešitvami)	74
IV. Primeri nalog	77

V. del Delitev

I. Problemi in vprašanja za razpravo	80
Uvod	80
Povpraševanje po proizvodnih faktorjih	81
Ponudba proizvodnih faktorjev	81
Ravnotežje na trgu proizvodnih faktorjev	82
Delitev med glavnimi skupinami proizvodnih faktorjev	83
Oblike organiziranja proizvodnje v sodobnem gospodarstvu	84
Delovna teorija vrednosti	85
Vloga faktorja delo po delovni teoriji vrednosti	86
Delovna sila, brezposelnost in blaginja	88
II. Ali so trditve pravilne (p), napačne (n) ali pogojno pravilne (o)?	89
III. Primeri tipičnih nalog (s postopki in rešitvami)	93
IV. Primeri nalog	96

VI. del Gospodarska rast in njene determinante

I. Problemi in vprašanja za razpravo	97
Uvod	97

Dolgoročna gospodarska rast in gospodarski razvoj	97
Neenakost povečanja produkta in povečanja dohodka	99
Neenakost rasti proizvoda (dohodka) in rasti trošenja (njegove uporabe)	100
Faktorji končnega povpraševanja in ex ante izenačevanje rasti uporabe z rastjo proizvoda	101
Ravnotežni produkt	102
Odprto gospodarstvo	103
Fiskus – račun države	104
Teorija denarja	105
Povpraševanje in ponudba denarja	106
Inflacija	107
II. Ali so trditve pravilne (p), napačne (n) ali pogojno pravilne (o)?	108
III. Primeri tipičnih nalog (s postopki in rešitvami)	115
IV. Primeri nalog	118
VII. del Ekonomska politika	
I. Problemi in vprašanja za razpravo	122
Makroekonomski učinki ukrepov ekonomske politike	122
II. Ali so trditve pravilne (p), napačne (n) ali pogojno pravilne (o)?	124
III. Primeri tipičnih nalog (s postopki in rešitvami)	126
IV. Primeri nalog	126
B IZPITI	129
C ODGOVORI IN REŠITVE	171
I. del	173
II. del	175
III. del	177
IV. del	181
V. del	183
VI. del	184
VII. del	186

I. del**Družbeni proces proizvodnje in družbeni proizvod****I. PROBLEMI IN VPRAŠANJA ZA RAZPRAVO****GOSPODARJENJE IN PROIZVODNJA****1. Gospodarjenje**

- a) Katere tri prvine bistveno opredeljujejo pojem gospodarjenja?
- b) Razloži tri bistvene prvine gospodarjenja.
- c) Kakšen je odnos med gospodarjenjem in drugimi oblikami udejstvovanja človeka?
- d) Kako opredelimo pojem dobrine?
- e) Razlika med prostimi dobrinami, ekonomskimi dobrinami in brezplačnim uživanjem dobrin.
- f) Razlike med pojmi: stvar, dobrina, blago, produkt.
- g) Kakšne potrebe in/ali želje poznamo?

2. Faze gospodarjenja

- a) Definiraj faze gospodarjenja (vsebinsko, grafično) in razlike med njimi.
- b) Kakšen je pomen časa pri različnih fazah gospodarskega procesa?
- c) Opredeli bistveno razliko med menjavo in delitvijo.
- d) Opredeli zaporednost posameznih faz gospodarjenja in pomen izraza reprodukcija.

3. Proizvodni tvorci in proizvodna sredstva

- a) Kaj so proizvodni tvorci?
- b) Kako delimo produkcijske tvorce?
- c) Opredeli predmete dela in delovne priprave.
- d) Opredeli porabne in produkcijske dobrine (sredstva).

4. Proizvajanje in pridobivanje, produktivno in neproduktivno delo

- a) Razloži razliko med proizvajanjem in pridobivanjem.
- b) Opiši zgodovinski razvoj pojma produktivnega dela in pojma produktivnih dejavnosti ter ju poveži z razvojem gospodarstva.
- c) V čem je bila razlika med šolo fiziokratov in klasično politično ekonomijo pri definiranju produktivnosti?
- d) Kako je definicija produktivnega dela odvisna od razvoja gospodarstva?
- e) Razloži materialnost in nematerialnost z vidika produktivnosti dela.

5. Reprodukcijski proces

- a) V čem je bistvo pojma gospodarskega krožnega toka?
- b) Nariši in razloži gospodarski krožni tok.
- c) V čem je smisel uničevanja oziroma porabe dobrin v porabi?
- d) Od katere opredelitve je odvisen obseg dejavnosti in s tem prebivalstva, ki je vključeno v sliko oziroma statistiko krožnega toka (posameznih faz) gospodarjenja.
- e) Razloži avtarkično, menjalno in denarno gospodarstvo.

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA SODOBNEGA GOSPODARSTVA

6. Razčlenjenost gospodarstva na samostojne potrošniške in proizvodne enote

- a) Opiši mednarodno, družbeno in tehnično delitev dela.
- b) Opredeli zasebno ali privatno gospodarstvo ter družbeno ali narodno gospodarstvo.
- c) Opredeli in nariši krožni tok gospodarjenja med samostojnimi gospodarskimi enotami.
- d) Naštej razloge za organiziranje dela v samostojnih gospodarskih enotah.
- e) Definiraj specializacijo.

7. Vodoravna in navpična razčlenjenost proizvodnje

- a) Po katerih kriterijih je produkcija razčlenjena v vodoravni smeri?
- b) Katere hierarhične opredelitve uporabljamo za vodoravno razčlenitev proizvodnje?
- c) Opiši pomen stopnje razvoja za spremembo v kvantitativnih deležih posameznih dejavnosti v celotnem produktu.
- d) Opredeli razčlenjenost produkcije v navpični smeri (kriterij kategorije) in pojem dokončanega produkta.
- e) Nariši in opiši gospodarski krožni tok vodoravno in navpično razčlenjenega gospodarstva.
- f) Opiši delež posameznih sektorjev v ustvarjeni dodani vrednosti za Slovenijo.

8. Tok dobrin in tok denarnih dohodkov

- a) Opiši značilnosti toka dobrin in toka denarnih dohodkov v krožnem toku gospodarjenja.
- b) Nariši graf toka dobrin in toka denarja.
- c) Opiši tok denarnih dohodkov, ki se začne kot plačilo za potrošno dobrino, in ga prek navpične razdelitve proizvodnje spet privedi v porabniške enote.
- d) V čem sta si tok dobrin in tok denarnih dohodkov podobna in v čem različna?

DRUŽBENI PROIZVODNI PROCES IN DRUŽBENI PROIZVOD

9. Proizvodni proces določene količine dokončanega proizvoda

- a) Kateri stroški predstavljajo preneseni produkt?
- b) Kakšna je razlika med vseobsežnim in kosmatim produktom določene stopnje?
- c) Zakaj je pomembna ugotovitev, da je (pri določenih pogojih) vsota kosmatega produkta vseh stopenj enaka vseobsežnemu produktu zadnje stopnje?
- d) Opiši: kosmati, preneseni, vseobsežni, dokončani, končni ali finalni proizvod.
- e) Kolikšen delež v kosmatem produktu Slovenije predstavlja čisti produkt, kolikšen delež pa amortizacija?

10. Proizvodni proces določenega obdobja

- a) Kaj omogoča, da v gospodarstvu poteka produkcija na vseh stopnjah hkrati?
- b) Kdaj se pojavi razlika med dokončanim produktom in celotnim kosmatim ali dodanim produktom?
- c) Čemu je enaka vsota celotnega proizvoda, dokončanega in nedokončanega?
- d) Definiraj zaloge!

11. Družbeni vseobsežni, kosmati in končni proizvod

- a) Definiraj družbeni(e) produkt(e) določenega obdobja. S katerimi lahko družba realno razpolaga?
- b) V čem se razlikujeta in v čem sta si podobna končni ali finalni produkt in kosmati ali dodani produkt?
- c) Katere so lahko fizične oblike končnega ali finalnega produkta?
- d) Kako vpliva integracija v gospodarstvu na velikost vseobsežnega produkta?
- e) Komentiraj kosmati in vseobsežni produkt v Sloveniji.

12. Metode ugotavljanja velikosti družbenega proizvoda

- a) Katere štiri metode ugotavljanja velikosti družbenega proizvoda poznaš?
- b) Katere tri metode se uporabljajo v praksi in kakšne so njihove karakteristike?